

WKK-barometer

2018 – najaar

Zwartzustersstraat 16, bus 0102 - 3000 Leuven

016 58 59 97 | info@cogenvlaanderen.be | www.cogenvlaanderen.be

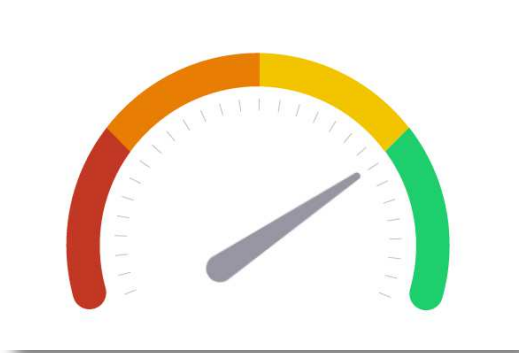

Dit is de zesde 'WKK-barometer' die COGEN Vlaanderen publiceert. Deze peiling gebeurt tweemaal per jaar om zo de evoluties binnen het WKK-landschap op de voet te volgen. De figuren in het rapport geven ook de resultaten van de vorige bevestigingen weer, waardoor trends duidelijk worden. De WKK-inventaris wordt sinds 2018 niet meer opgemaakt, wel publiceert VEA sinds dit jaar maandelijks een geactualiseerd overzicht van groenestroom- en warmte-kraftinstallaties in Vlaanderen. Het overzicht is beschikbaar op de website van VEA: <https://www.energiesparen.be/overzicht-installaties>

1 Samenvatting

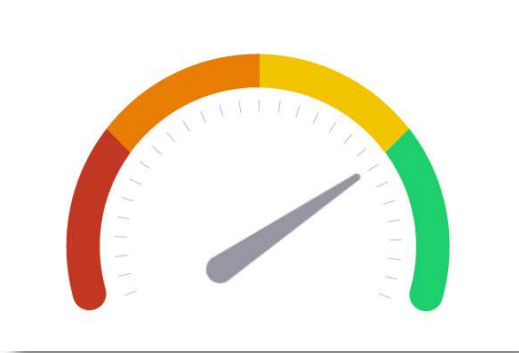
1.1 Gebruikers

Bij de gebruikers kregen we een positief beeld, zeker op de vraag of men opnieuw zou investeren in WKK. De verwachte rendabiliteit kent een dalende trend. Hierbij wordt echter de degressiviteit van de certificaten aangehaald als belangrijke factor voor de rendabiliteitsdaling, aangezien deze WKK's wel vaker zullen stilliggen na het wegvalLEN van de certificaten. Deze degressiviteit is sinds installaties met startdatum in 2013 niet meer van toepassing.

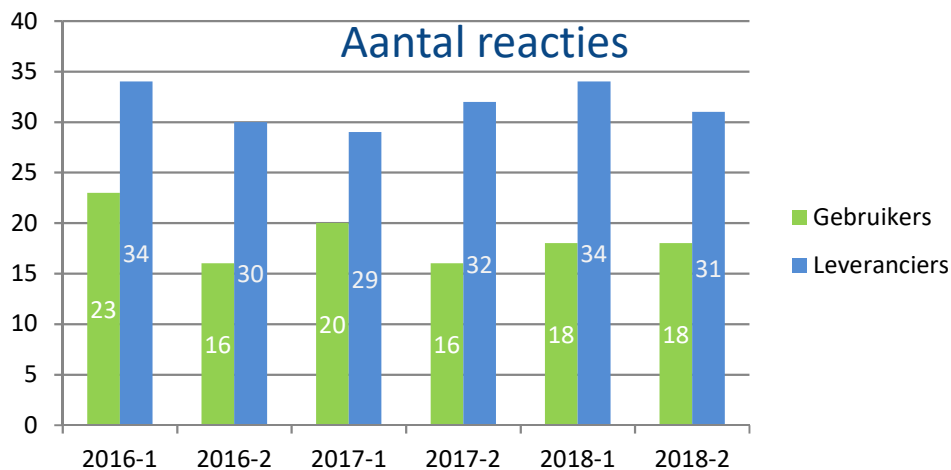
1.2 Leveranciers

Bij de leveranciers zien we bij 45% een stijging van de omzet. Hierbij wordt opgemerkt dat het een uitzonderlijk goed jaar was omwille van hermotorisaties. Desondanks blijft de verwachte omzet ook overwegend positief. De klanteninteresse daalde lichtjes, maar er wordt niet verwacht dat deze trend zich zal verderzetten. De leveranciers zagen een stijgende rendabiliteit en hebben hierover eveneens een positievere verwachting ten opzichte van vorige barometer.

2 Marktbevraging

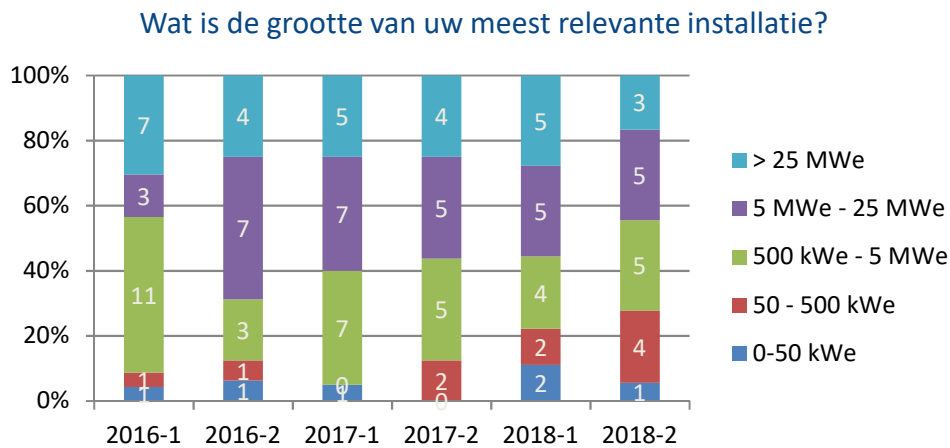
Voor het inschatten van het vertrouwen in de markt stuurden we voor de zesde maal een elektronische enquête uit naar de verschillende marktpartijen. Deze waren in twee grote groepen opgedeeld: WKK-gebruikers enerzijds en leveranciers van goederen en diensten anderzijds. In totaal mochten we dit najaar 49 antwoorden ontvangen: 18 van gebruikers en 31 van leveranciers, waarbij telkens de volledige enquête werd ingevuld. In de groep van leveranciers is dit een kleine daling ten opzichte van de vorige editie. Dit kan te wijten zijn aan het drukke najaar. Over alle edities heen zien we een stabiel aantal respondenten.

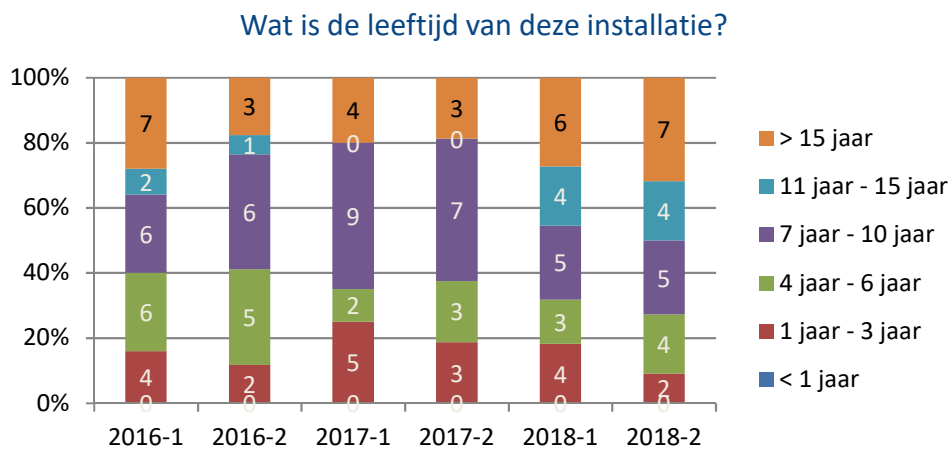
Figuur 1: Aantal reacties van WKK-gebruikers en -leveranciers per bevraging

2.1 Gebruikers

Waar de respondenten uit de gebruikersgroep vroeger voornamelijk vermogens boven de 500 kWe vertegenwoordigden, zien we een steeds gelijkere verdeling over de categorieën. Enkel bij gebruikers met een geïnstalleerd vermogen onder de 50 kWe is de respons beperkt. Het is begrijpelijk dat deze gebruikers hun installatie minder nauwgezet opvolgen en dus minder geneigd zijn deel te nemen. Qua leeftijd van de installaties zien we dat de groep van gebruikers van oudere installaties groeit ten koste van de jongste installaties.

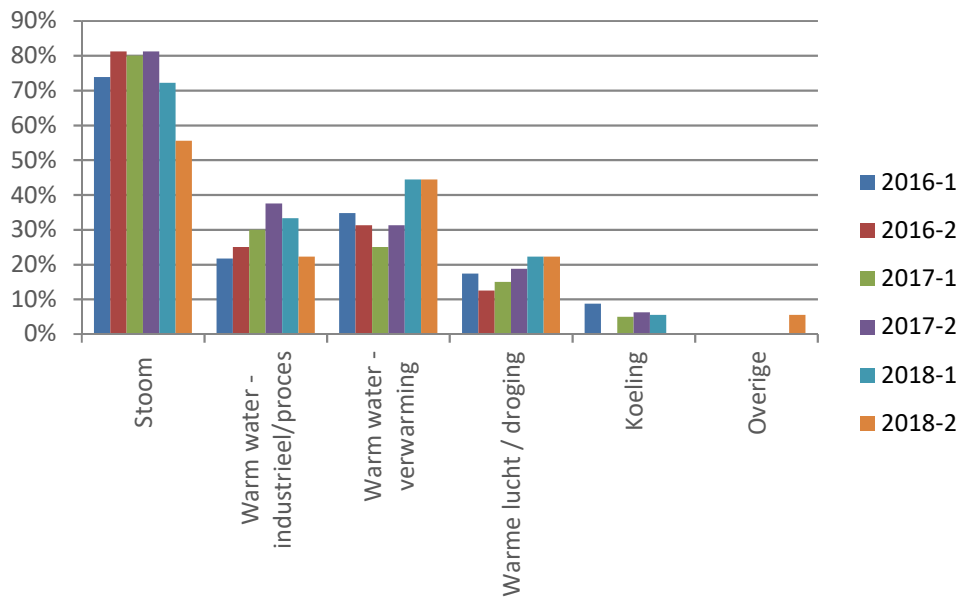
Figuur 2: Verdeling van de vermogens

Figuur 3: Leeftijdverdeling van de betreffende installaties

Bij de warmtetoepassingen zien we dat het aandeel stoom onder de respondenten belangrijk blijft (10) en zien we dat verwarmingstoepassingen met warm water ook vaak voorkomen (8). Eén respondent geeft aan dat de WKK wordt ingezet voor andere doeleinden. Geen van de respondenten heeft een toepassing voor koeling.

Wat is de warmtetoepassing voor deze installatie (meerdere opties mogelijk)?

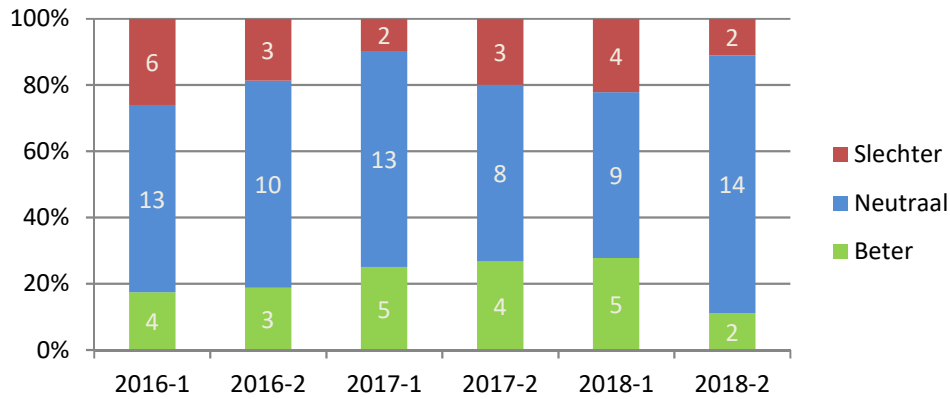

Figuur 4: Warmtetoepassingen

2.1.1 Voorbije rendabiliteit

Indien we naar de (gepercipieerde) evolutie van de rendabiliteit van deze installaties kijken tijdens de voorbije 12 maanden, zien we dat **meer dan de helft van de respondenten neutraal aangeeft**, terwijl **11% van de respondenten een vooruitgang zag in de voorbije twaalf maanden** (Figuur 5). **Eveneens 11% van de antwoorden geeft aan de rendabiliteit te hebben zien dalen**. Een neutraal antwoord kan duiden op een gelijkblijvende rendabiliteit, maar even goed op een gebrek aan cijfers. Het geeft hoe dan ook aan dat er geen grote veranderingen zijn. Eén respondent geeft de degressiviteit van de certificaten aan als voornaamste oorzaak van dalende rendabiliteit. Het is niet uitgesloten dat de WKK vaker zal stilliggen als de certificaten stoppen. Dit is een jaarlijks terugkerende bezorgdheid. Eén respondent gaf aan dat de WKK had stilgelegen wegens vervanging.

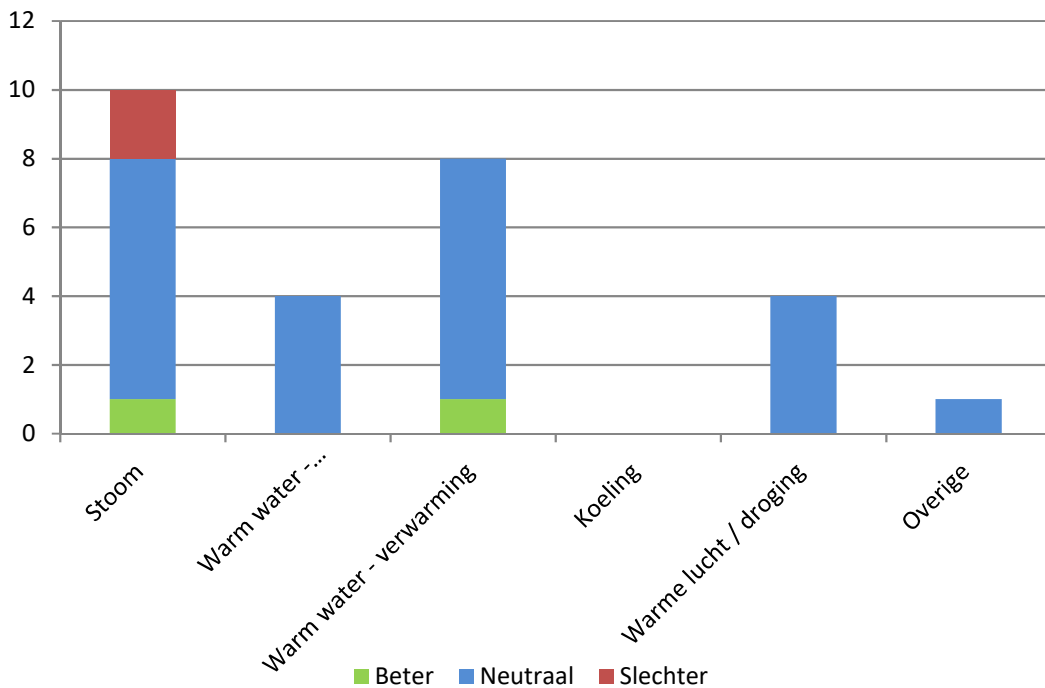
Was de rendabiliteit van de installatie gedurende de voorbije 12 maanden beter of slechter dan het voorgaande jaar?

Figuur 5: Gepercipieerde evolutie van de rendabiliteit in recent verleden

We hebben de antwoorden ook geanalyseerd in functie van de toepassingen. Net als in de vorige editie van de barometer zijn het vooral stoomtoepassingen die minder goed renderen. Dit zijn typisch grotere installaties die vatbaarder zijn voor evoluties in de markt. De recente hogere elektriciteitsprijzen zouden de rendabiliteit echter ten goede moeten komen.

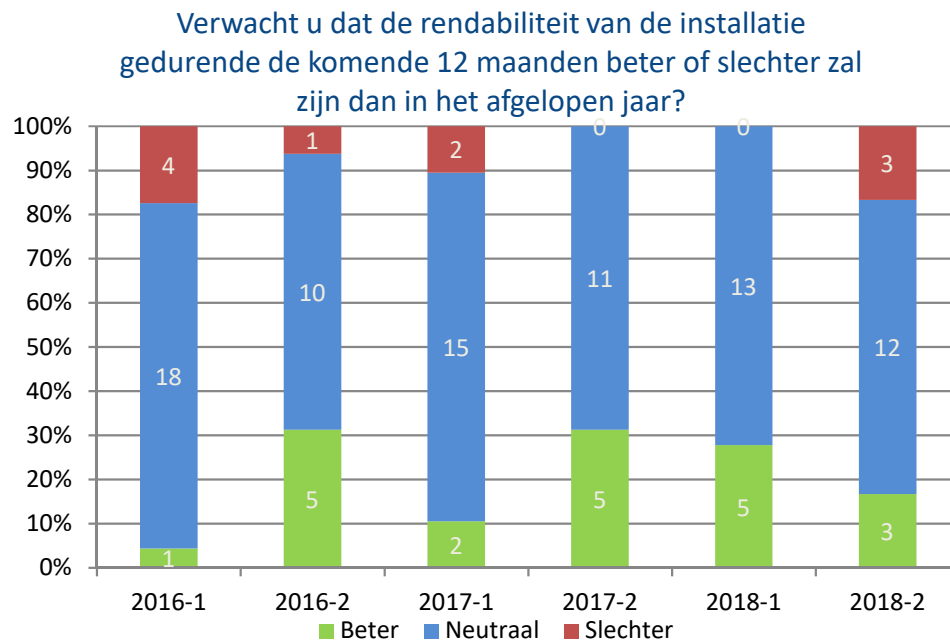
Was de rendabiliteit van de installatie gedurende de voorbije 12 maanden beter of slechter dan het voorgaande jaar?

Figuur 6: Gepercipieerde evolutie van de rendabiliteit in recent verleden in functie van de warmtetoepassing

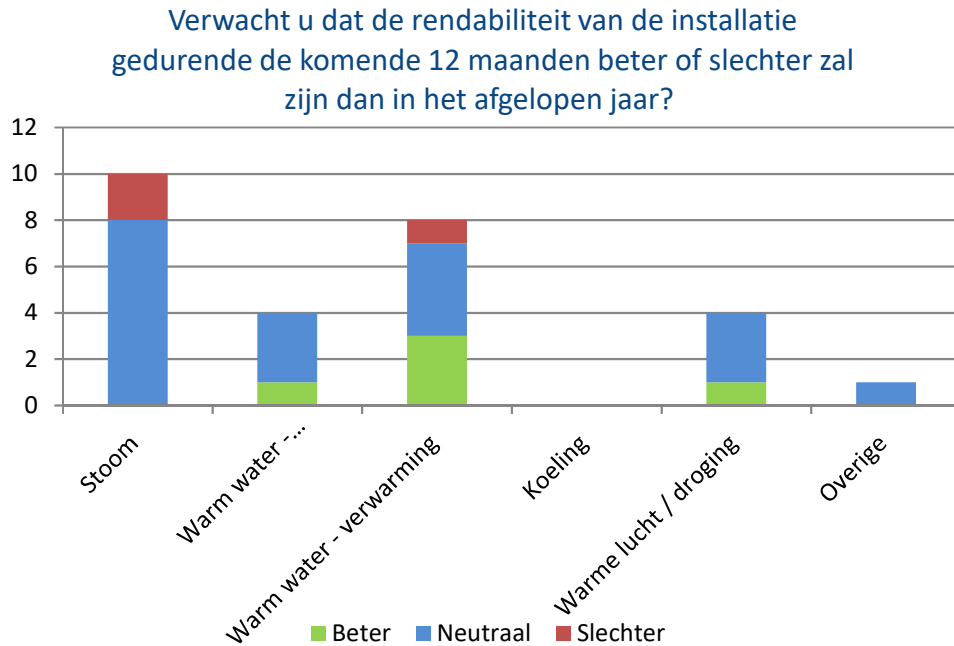
2.1.2 Verwachte rendabiliteit

Wanneer we polsen naar de verwachtingen zien we dat **17% een achteruitgang van de rendabiliteit** verwacht in de komende 12 maanden (Figuur 7). Dit in tegenstelling tot vorige editie waar niemand aangaf aan een verslechtering van de rendabiliteit te verwachten. Tegelijk zien we een daling van de positieve reacties van 28% naar 17%. Er worden opmerkingen gegeven over een onzekere overheid en ook hier speelt de degressiviteit van certificaten een rol. Eén respondent geeft aan dat de stijgende gemiddelde temperatuur de rendabiliteit van de WKK niet ten goede komt.

Figuur 7: Verwachte evolutie rendabiliteit in nabije toekomst

In Figuur 8 wordt een opsplitsing gegeven in functie van de warmtetoepassingen.

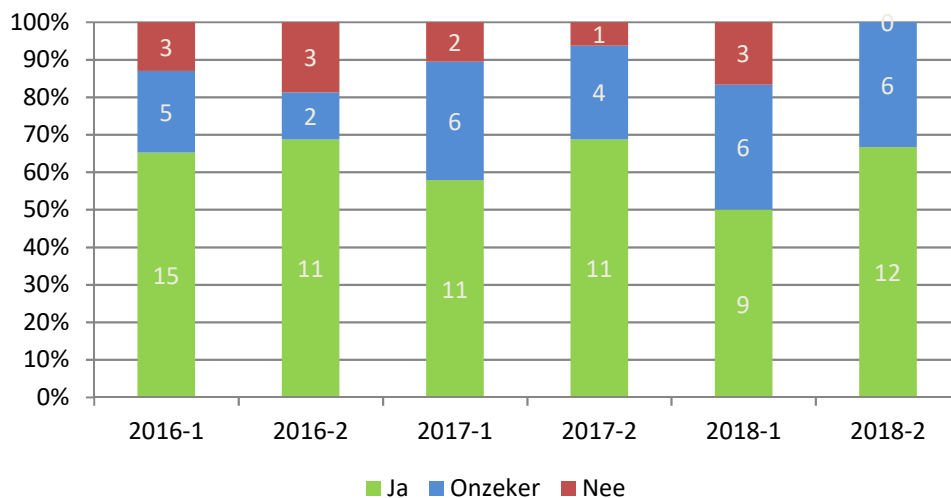

Figuur 8: Verwachte evolutie rendabiliteit in nabije toekomst in functie van de warmtetoepassing

2.1.3 Opnieuw investeren?

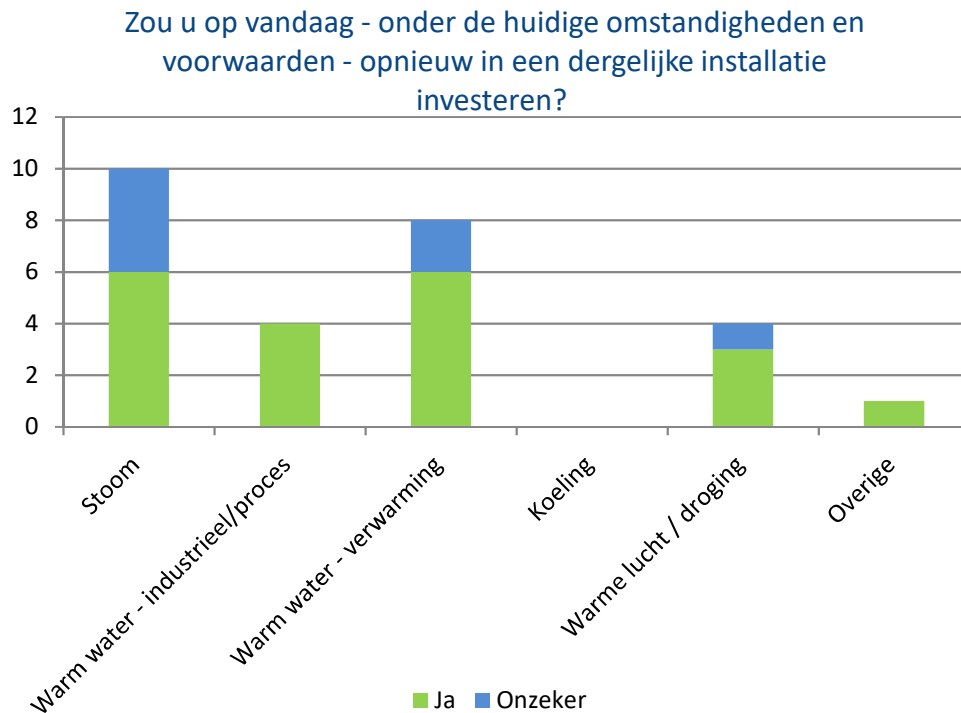
Tot slot polsten we ook of de respondenten op vandaag opnieuw een gelijkaardige installatie zouden plaatsen (Figuur 9). Hierbij zien we dat **twee derden onder hen op vandaag resoluut opnieuw zou investeren**. Een derde is onzeker en voor het eerst sinds de lancering van deze rondvraag antwoordt geen enkele gebruiker negatief.

Zou u op vandaag - onder de huidige omstandigheden en voorwaarden - opnieuw in een dergelijke installatie investeren?

Figuur 9: Overwegen gelijkaardige investering

De meerderheid van de onzekere antwoorden uit figuur 9 zijn gekoppeld aan installaties die onder andere stoom leveren. Gelet op de veranderende marktcontext zijn hier wellicht meer flexibele oplossingen nodig die in dit geval complexer zijn dan bij warm water WKK's. Voor de andere toepassingen zijn de resultaten uitgesproken positief.

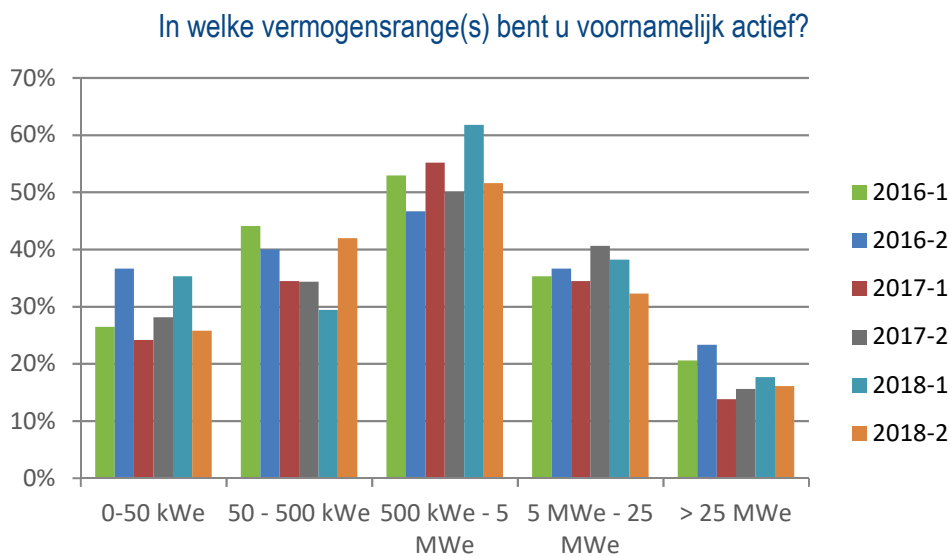

Figuur 10: Overwegen gelijkaardige investering in functie van de warmtetoepassing

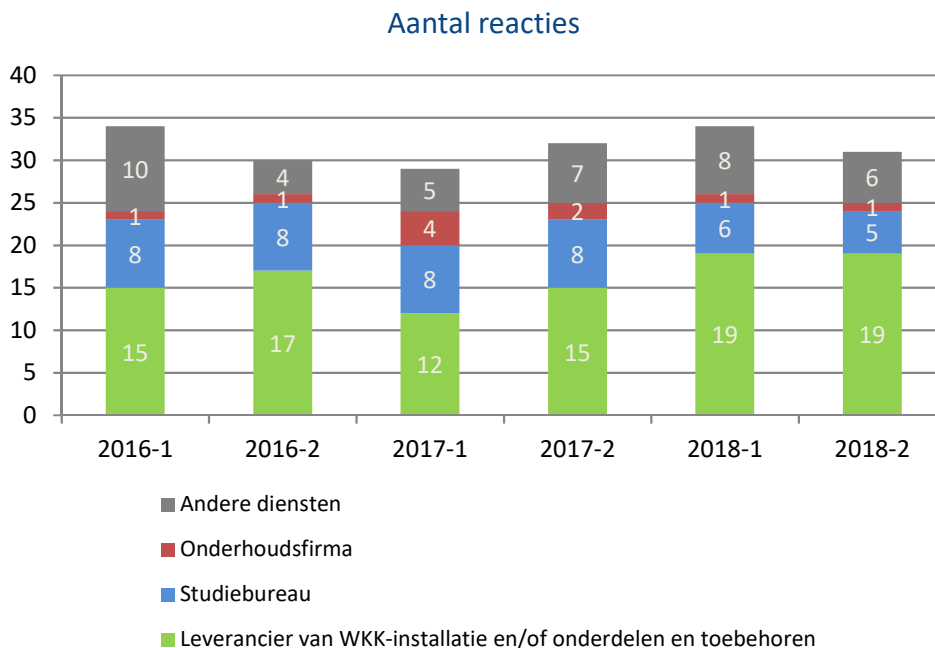
2.2 Leveranciers

Indien we een gelijkaardige analyse maken voor de leveranciers van goederen en diensten zien we een daling van het aantal reacties. De vermogens waarop men zich richt zijn ook hier goed verdeeld, waarbij iets meer dan de helft van de respondenten zich (ook) richt op de middenklasse van 0,5 tot 5 MWe, en vooral de grotere vermogen (>25 MWe) ondervertegenwoordigd zijn. In totaal werden 52 categorieën geselecteerd, of gemiddeld ongeveer 1,7 per respondent.

De verdeling van de diensten die de respondenten leveren wordt weergegeven in Figuur 12.

Figuur 11: Vermogensrange waarbinnen men actief is

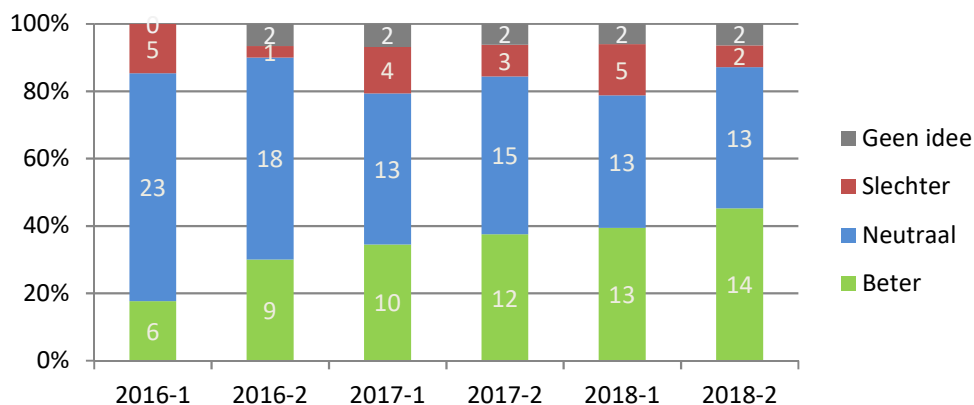
Figuur 12: Verdeling van de diensten die de respondenten leveren

2.2.1 Omzet

Een kleine **45% van de respondenten geeft aan dat de omzet op het gebied van WKK de voorbije maanden beter was dan het jaar ervoor** (Figuur 13), en 42% van de respondenten zagen eerder een neutraal verloop. Slechts 6% van de (2/31) respondenten zagen hun omzet achteruitgaan. De reacties zijn hiermee duidelijk beter dan de vorige bevestigingen.

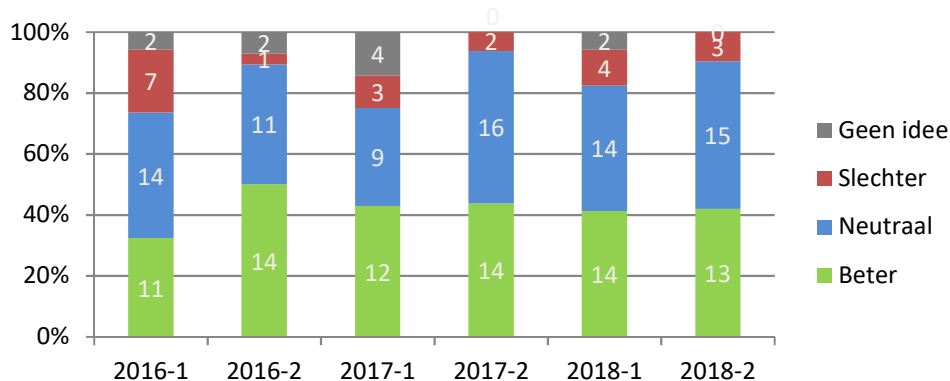
De verwachtingen met betrekking tot de omzet zijn nog steeds eerder positief (Figuur 14). Ongeveer 42% van de reacties verwacht dat de omzet voor de komende 12 maanden beter zal zijn dan het afgelopen jaar, en 48% verwachten een gelijkaardige omzet. 10% van de leveranciers (3/31) verwachten effectief een achteruitgang. In vergelijking met vorige bevestigingen zijn de antwoorden ongeveer stabiel.

Was uw omzet in WKK-generateerde producten/diensten van de afgelopen 12 maanden beter of slechter dan het voorgaande jaar?

Figuur 13: Verloop omzet voorbije jaar

Verwacht u dat uw omzet in WKK-gerelateerde producten/diensten gedurende de komende 12 maanden beter of slechter zal zijn dan in het afgelopen jaar?

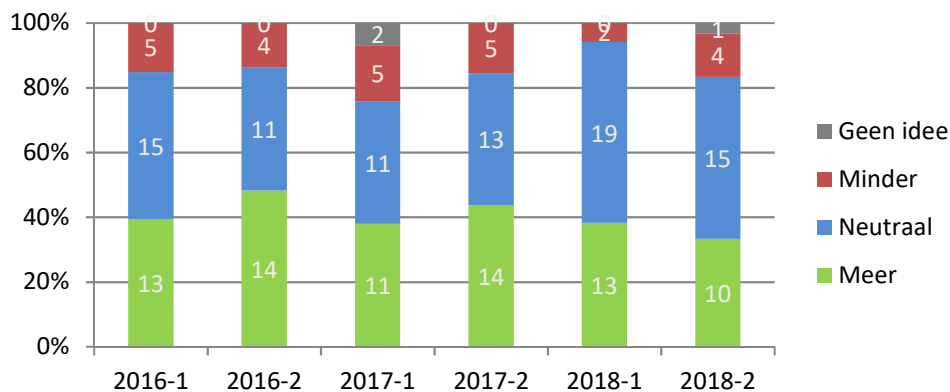
Figuur 14: Verwachtingen omzet

2.2.2 Klanteninteresse

Wanneer we kijken naar de interactie met en de verwachtingen t.a.v. potentiële klanten, zien we terug meer negatieve antwoorden (4/31). 32% merkte een toenemende interesse, en 48% werd weinig evolutie gewaar in de interesse bij potentiële klanten.

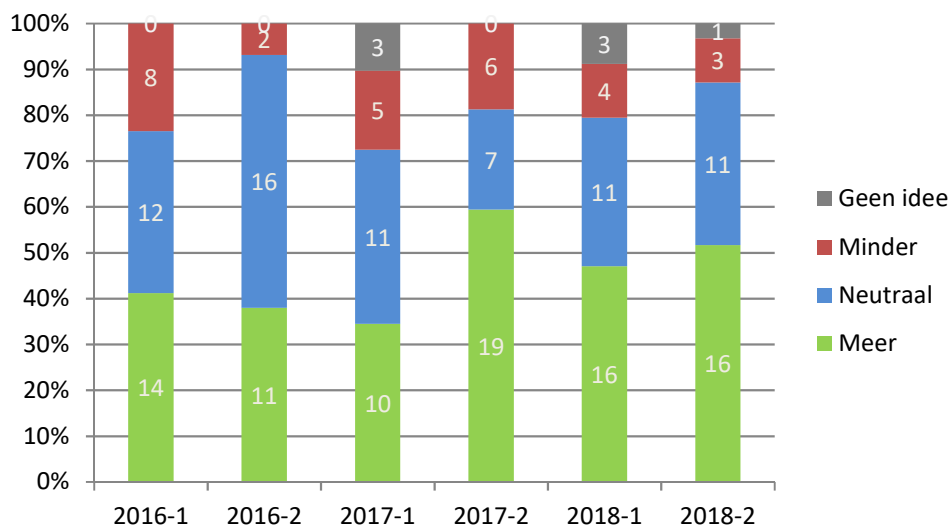
De verwachtingen voor de komende twaalf maanden zijn globaal positief. **De helft verwacht meer interesse van klanten** (16/31). Dit is stabiel ten opzichte van de vorige editie. 35% is neutraal en een minderheid is negatief of onwetend.

Merkte u bij potentiële klanten gedurende de afgelopen 12 maanden meer of minder interesse in WKK dan in het voorgaande jaar?

Figuur 15: Evolutie van interesse bij potentiële klanten

Verwacht u bij potentiële klanten in de komende 12 maanden meer of minder interesse in WKK dan in het afgelopen jaar?

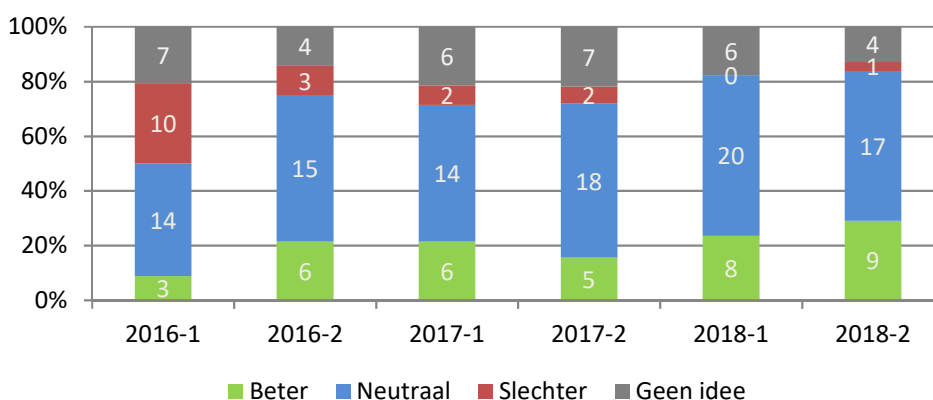
Figuur 16: Verwachting m.b.t. de interesse van potentiële klanten

2.2.3 Rendabiliteit

Ten derde polsten we ook bij de leveranciers naar de ervaringen en verwachtingen m.b.t. de rendabiliteit van WKK-installaties.

29% van de respondenten zag een verbetering van de rendabiliteit en 55% gaf aan dat de rendabiliteit gedurende de afgelopen 12 maanden ongeveer gelijk was aan het jaar er voor. In vergelijking met voorbije bevestigingen wordt het positief beeld dus voortgezet.

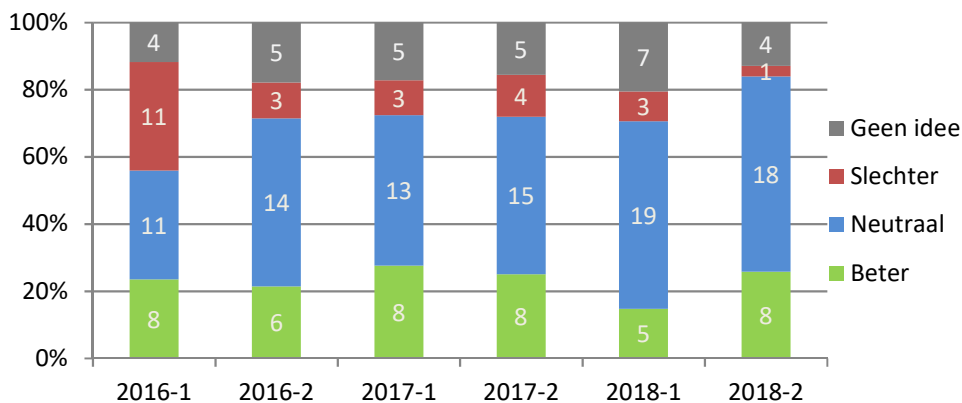
Was de rendabiliteit van de installatie gedurende de voorbije 12 maanden beter of slechter dan het voorgaande jaar?

Figuur 17: Gepercipieerde evolutie van de rendabiliteit van bestaande installaties

De antwoorden voor de **verwachte rendabiliteit** zijn eveneens positief. **26% verwacht een verbetering**. Waar de gebruikers eerder een achteruitgang zien, stijgt dus het positieve gevoel bij de leveranciers verder.

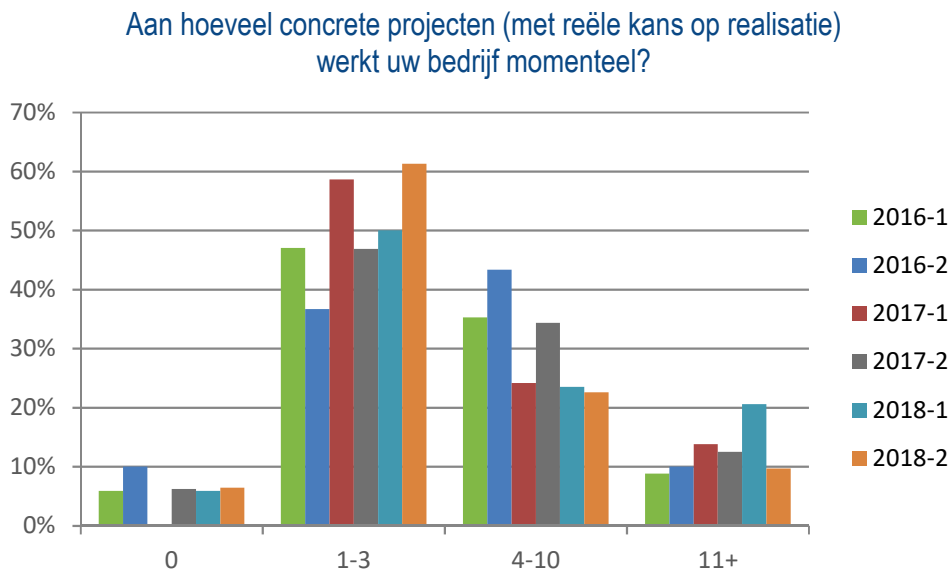
Verwacht u dat de rendabiliteit van de installatie gedurende de komende 12 maanden beter of slechter zal zijn dan in het afgelopen jaar?

Figuur 18: Verwachting m.b.t. de rendabiliteit van WKK-installaties

2.2.4 Aantal projecten

Tot slot hebben we een indicatie gevraagd van het aantal concrete WKK-projecten waaraan men op vandaag werkt (Figuur 19). Twee spelers geven aan dat ze met geen WKK-project bezig zijn. Meer dan de helft van de respondenten geeft aan met een beperkt aantal projecten bezig te zijn (1 à 3 projecten). Dit is een stijging van 50% naar 61% ten opzichte van vorige bevraging. De groep met meer dan 11 projecten daalde sterk ten opzichte van de vorige bevraging, maar valt terug om een vergelijkbaar niveau met de eerdere bevragingen. Verschillende respondenten geven aan dat het een uitzonderlijk jaar was omwille van het hermotoriseren van installaties die 10 jaar oud zijn. Dit leidt tot mindere verwachtingen voor het komende jaar. Tegelijkertijd geeft één respondent aan dat ze enkel nieuwe projecten opnamen.

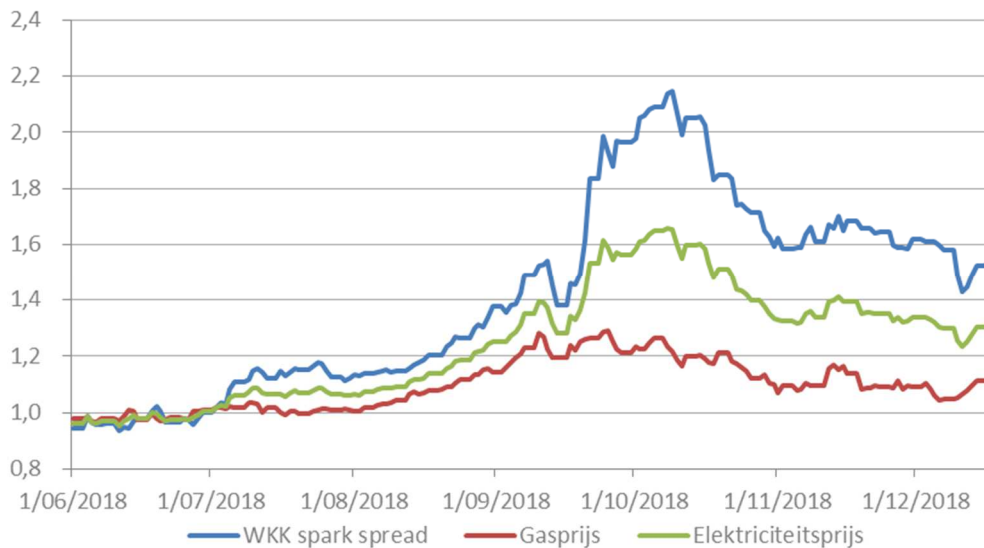
Figuur 19: Aantal projecten waaraan men werkt¹

¹ Hierbij dient opgemerkt dat deze vraagstelling moeilijk eenduidig af te lijnen is, hierin kunnen ook concrete projecten op langere termijn zitten.

3 Vooruitzichten energiemarkt²

De evoluties in de energiemarkt geven vaak een goede context voor het algemene sentiment waarnaar de enquête polst. Daarom is het interessant om de evoluties kort van naderbij te bekijken.

Wanneer we naar de prijzen van de ‘futures’ voor Q1 en Q2 van 2019, zien we dat de ‘WKK Spark Spread’³ sterk positieve evolutie uit de vorige barometer wordt voortgezet. Deze evolutie is weergegeven in Figuur 20, waarin de relatieve gemiddelde prijzen voor elektriciteit en gas getoond worden (t.o.v. waarde bij begin van de reeks), en de relatieve ‘WKK Spark Spread’ die daarmee overeenkomt. Voor de voorbije maanden zien we een lichte stijging van de gasprijs en een sterke stijging van de elektriciteitsprijs. De elektriciteitsprijs bereikte een prijsspiek rond de maand oktober. Ten gevolge van de sterke stijging van de elektriciteitsprijs was de ‘WKK Spark Spread’ sterk positief, zelf na de prijsspiek van oktober.

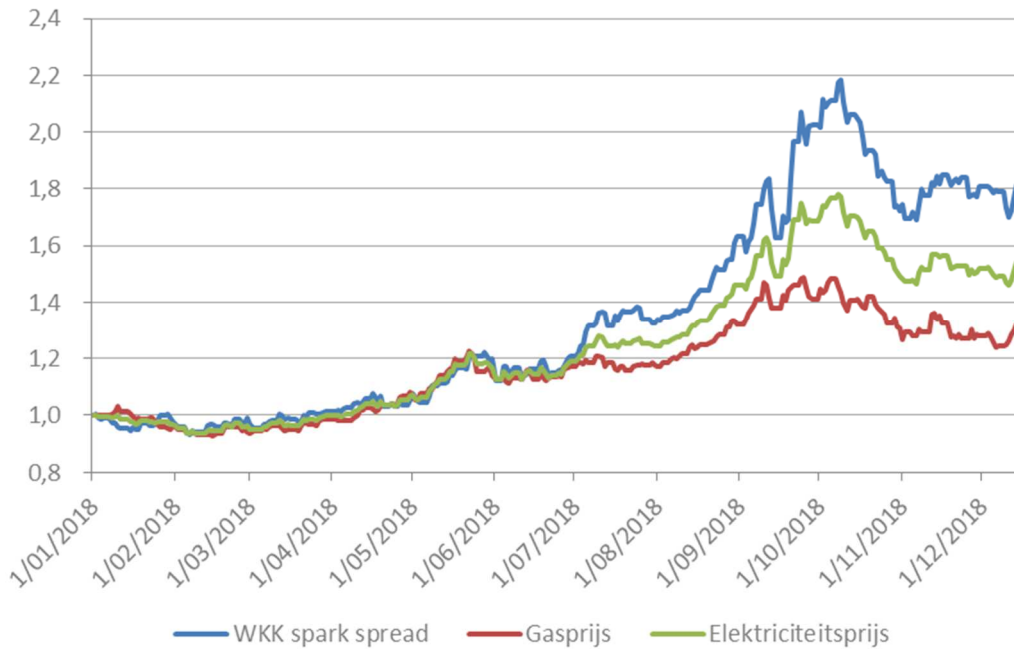

Figuur 20: Evolutie van de 'WKK spark spread' in de tweede helft van het jaar voor de prijzen van Q1 en Q2 van 2019 (rekenkundig gemiddelde)

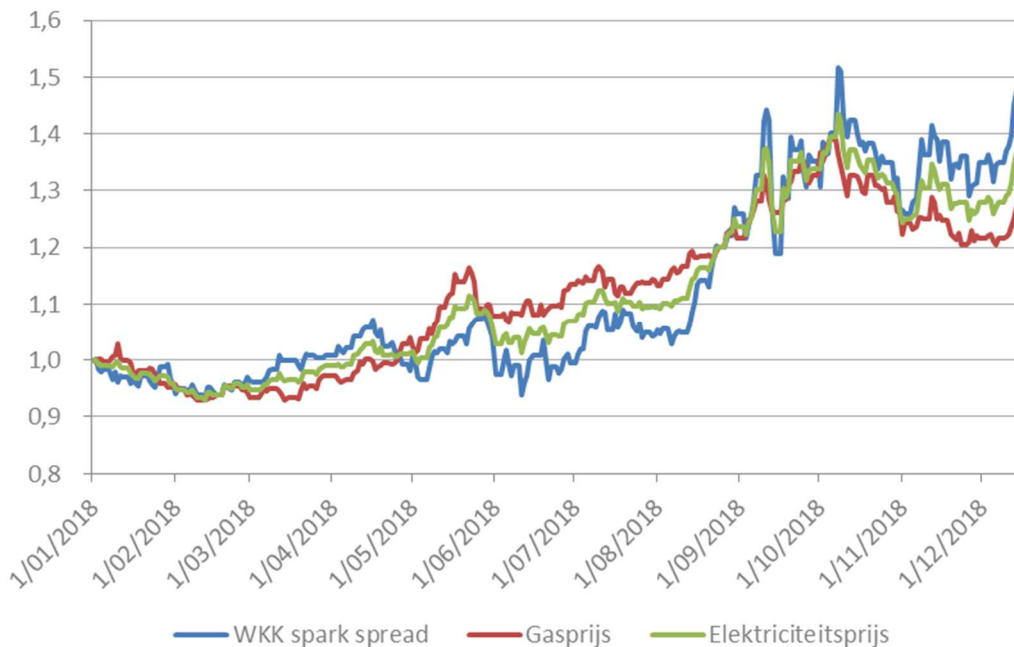
² Met dank voor de medewerking van PowerPulse: www.power-pulse.com.

³ Een fictieve “WKK Spark Spread” berekend voor een WKK met een elektrisch rendement van 40%, een thermisch rendement van 45% en rekening houdend met de vermeden gaskost voor de nuttige warmte aan 90% ketelrendement.

Op middellange termijn zien we een gelijkaardige trend voor de prijzen voor CAL19 (Figuur 21). Ook voor CAL20 (Figuur 22) houdt de stijgende trend stand, zij het in mindere mate.

Figuur 21: Evolutie van de 'WKK Spark Spread' in het afgelopen jaar voor de prijzen van CAL19

Figuur 22: Evolutie van de 'WKK Spark Spread' in het afgelopen jaar voor de prijzen van CAL20